

PROCENA RIZIKA ZA RADNI PROSTOR U KOME SE OBAVLJAJU RADNE AKTIVNOSTI, ODNOSNO ZA POSLOVE KOJI SU DEFINISANI SISTEMATIZACIJOM RADNIH MESTA

Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu

čl. 4 i 13

Radno mesto kao prostor ne može se definisati dok se ne sagledaju radni procesi, jer se opasnosti i štetnosti na radnim mestima, sa istim ili sličnim opisom poslova, mogu značajno razlikovati u zavisnosti od toga u kom se prostoru obavljaju ili koja sredstva za rad se koriste

"Odredbom člana 4. stav 1. tačka 6) Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu radno mesto jeste prostor namenjen za obavljanje poslova kod poslodavca (u objektu ili na otvorenom kao i na privremenim i pokretnim gradilištima, objektima, uređajima, saobraćajnim sredstvima, i sl.) u kojem zaposleni boravi ili ima pristup u toku rada i koji je pod neposrednom ili posrednom kontrolom poslodavca.

Odredbom člana 4. stav 1. tačka 15) Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu procena rizika jeste sistematsko evidentiranje i procenjivanje svih faktora u procesu rada koji mogu uzrokovati nastanak povreda na radu, oboljenja ili oštećenja zdravlja i utvrđivanje mogućnosti, odnosno načina sprečavanja, otklanjanja ili smanjenja rizika.

Odredbom člana 13. stav 1. Zakona o bezbednosti i zdravlja na radu poslodavac je dužan da donese akt o proceni rizika u pismenoj formi za sva radna mesta u radnoj okolini i da utvrdi način i mere za njihovo otklanjanje.

Odredbom člana 3. Pravilnika o načinu i postupku procene rizika na radnom mestu i u radnoj okolini ("Sl. glasnik RS", br. 72/2006 i 84/2006) procena rizika zasniva se na sistematskom evidentiranju i procenjivanju svih faktora u procesu rada - mogućih vrsta opasnosti i štetnosti na radnom mestu i u radnoj okolini koje mogu da prouzrokuju povredu na radu, oštećenje zdravlja ili oboljenje zaposlenog.

Procenom rizika sagledavaju se organizacija rada, radni procesi, sredstva za rad, sirovine i materijali koji se koriste u tehnološkim i radnim procesima, sredstva i oprema za ličnu zaštitu na radu, kao i drugi elementi koji mogu da izazovu rizik povreda na radu, oštećenja zdravlja ili oboljenja zaposlenog.

Procena rizika obuhvata: opšte podatke o poslodavcu; opis tehnološkog i radnog procesa, opis sredstava za rad i njihovo grupisanje i opis sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu; snimanje organizacije rada; prepoznavanje i utvrđivanje opasnosti i štetnosti na radnom mestu i u radnoj okolini; procenjivanje rizika u odnosu na opasnosti i štetnosti; utvrđivanje načina i mera za otklanjanje, smanjenje ili sprečavanje rizika; zaključak; izmene i dopune akta o proceni rizika.

Shodno prethodno navedenom, poslodavac je dužan da donese akt o proceni rizika, dokument koji će nastati kao posledica sprovođenja procesa procene rizika. Suština ovog procesa jeste da se vrši sistematsko i stalno evidentiranje i procenjivanje svih opasnosti i štetnosti u procesu rada koji mogu prouzrokovati nastanak povreda na radu, oboljenja ili oštećenja zdravlja sa ciljem da se utvrdi

mogućnost, odnosno način sprečavanja, otklanjanja ili smanjenja rizika. Postupak procene rizika sprovodi se na nivou poslodavca, a procena rizika se vrši za svako radno mesto.

Da bi se pravilno utvrdili način i mere za otklanjanje, smanjenje ili sprečavanje rizika na radnom mestu, potrebno je sagledati organizaciju rada, radne procese, sredstva za rad i druge elemente koji mogu da izazovu nastanak povrede ili oštećenje zdravlja zaposlenih na tom radnom mestu, odnosno, polazeći od propisanog, utvrditi faktičko stanje organizacije rada i radne procese kao i sredstva za rad (objekti, oprema za rad i dr.) koji se koriste pri tim radnim procesima.

Radno mesto, kao prostor namenjen za obavljanje poslova, određen je radnim procesima koji se obavljaju na tom prostoru, u okviru poslova na tom radnom mestu, zato što radni procesi dovode do nastanka opasnih pojava (događaji kojim su ugroženi ili bi mogli da budu ugroženi život i zdravlje zaposlenog), dok sredstva za rad sama po sebi mogu predstavljati opasnost (okolnost ili stanje koje može ugroziti zdravlje ili izazvati povredu zaposlenog), ali bez radnih procesa nikada neće dovesti do nastanka povrede ili oštećenja zdravlja.

Dakle, prilikom procene rizika ne mogu se sagledati prostor i radni procesi ne dovodeći ih u korelaciju, jer sami po sebi i za sebe u proceni rizika ne znače ništa. Naime, radno mesto kao prostor ne može se definisati dok se ne sagledaju radni procesi, dok se, sa druge strane, opasnosti i štetnosti na radnim mestima, sa istim ili sličnim opisom poslova, mogu značajno razlikovati u zavisnosti od toga u kom se prostoru obavljaju ili koja sredstva za rad se koriste."

(Mišljenje Ministarstva rada i socijalne politike, br. 011-00-00012/2010-01 od 19.3.2010. godine)